

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αριθμός προσφυγής Αρ. 16393/14

Δημήτρης ΣΙΟΥΤΗΣ

εναντίον Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδρίασε την 29^η Αυγούστου 2017 ως Τμήμα με την εξής σύνθεση:

Kristina Pardalos, Πρόεδρος,

Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος,

Aleš Pejchal,

Krzysztof Wojtczek,

Armen Harutyunyan,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski, δικαστές,

και Abel Campos, Γραμματέας του Τμήματος,

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την παραπάνω προσφυγή που κατατέθηκε την 14^η Φεβρουαρίου 2014,

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από την καθ' εις κυβέρνηση και τις απαντητικές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν από τον προσφεύγοντα,

Σκέφτηκε, και αποφασίζει ΑΚΟΛΟΥΘΩΣ:

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. Ο προσφεύγων, κος Δημήτρης Σιούτης, είναι Έλλην υπήκοος που γεννήθηκε το 1958 και ζει στην Γλυφάδα. Στην 27^η Αυγούστου 2014 ο Πρόεδρος του Τμήματος αποφάσισε να χορηγήσει άδεια στον προσφεύγοντα, να παρουσιάσει την υπόθεσή του δυνάμει του κανόνα 36 § 2 *in fine*, των Κανόνων της Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
2. Η Ελληνική Κυβέρνηση (εφεξής καλούμενη 'η Κυβέρνηση') παραστάθηκε διά των αντιπροσώπων του Agent, της κα. Κ. Παρασκευοπούλου και της κα Β. Στρουμπουλή, Νομικής Συμβούλου και Δικαστικής Αντιπροσώπου αντιστοίχως στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.
3. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι η άρνηση των αρμόδιων αρχών να του παράσχουν αντίγραφο της απόφασης υπ. αριθμόν 1830/2013 του πολυμελούς πρωτοδικείου Αθηνών (πολιτικό τμήμα) με το σκεπτικό ότι δεν διέθετε έννομο συμφέρον είχε παραβιάσει το δικαίωμα αυτού στην πρόσβαση σε πληροφορίες γενικού ενδιαφέροντος.
4. Την 3^η Ιουνίου 2014 οι αιτίες αναφορικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες γενικού ενδιαφέροντος κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση και το υπόλοιπο της προσφυγής κηρύχθηκε απαράδεκτο δυνάμει του Κανόνα 54 § 3 των Κανόνων της Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Α. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης

5. Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, όπως υποβλήθηκαν από τα μέρη της διαδικασίας, μπορούν να συνοψιστούν ως εξής.
6. Την 29^η Αυγούστου 2013 ο προσφεύγων ανέγνωσε άρθρο σε ειδησεογραφικό ιστότοπο αναφορικά με την έκβαση αστικής δίκης για συκοφαντική δυσφήμιση που κινήθηκε από τον κόν Σ., μέλος του Κοινοβουλίου, κατά του κού Β., γνωστού επιχειρηματία. Το άρθρο περιλάμβανε δηλώσεις που έγιναν από τον κόν Σ. σχετικά με την έκδοση της απόφασης, υπ' αριθμό 1830/2013, από το πολυμελές πρωτοδικείο

Αθηνών (πολιτικό τμήμα), το οποίο διέταξε τον κόν Β. να του καταβάλει 150.000 ευρώ.

7. Την 2^η Σεπτεμβρίου 2013 ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση στον Πρόεδρο της τριμελούς επιτροπής διοίκησης του Πρωτοδικείου Αθηνών ώστε να του παρασχεθεί αντίγραφο της παραπάνω απόφασης, επισυνάπτοντας αντίγραφο του άρθρου που είχε διαβάσει (αριθμός αίτησης 8776/2-9-2013). Ο δικαστής Π.Κ. απέρριψε την αίτηση την 3^η Σεπτεμβρίου 2013, αναγράφοντας τα εξής: “Η αίτηση απορρίπτεται λόγω έλλειψης έννομου συμφέροντος (Άρθρο 22 § 2 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων)”.

8. Την 9^η Σεπτεμβρίου 2013 ο προσφεύγων επανέλαβε το αίτημά του αυτό, επικαλούμενος τη Σύμβαση και την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Szücs κατά Αυστρίας (αριθμός προσφυγής 20602/92, της 24^{ης} Νοεμβρίου 1997) (αριθμός αίτησης 8938/9-9-2013). Ο προσφεύγων επανακατέθεσε την αίτησή του στο εγχώριο δικαστήριο την 16^η Οκτωβρίου και την 4^η Νοεμβρίου 2013, παραθέτοντας όσες θεωρούσε ως συναφείς αποφάσεις του Δικαστηρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου. Εντούτοις, δεν του χορηγήθηκε άδεια να λάβει αντίγραφο της απόφασης.

Β. Συναφές εθνικό δίκαιο

9. Το σχετικό Άρθρο του Ελληνικού Συντάγματος είναι το ακόλουθο:

Άρθρο 99

1. Αγωγές κακοδικίας κατά δικαστικών λειτουργών δικάζονται, όπως νόμος ορίζει, από ειδικό δικαστήριο που συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, ως Πρόεδρό του, και από ένα Σύμβουλο της Επικρατείας, έναν Αρεοπαγίτη, έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, δύο τακτικούς καθηγητές νομικών μαθημάτων των νομικών σχολών των

- πανεπιστημίων της Χώρας και δύο δικηγόρους μέλη του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου των δικηγόρων ως μέλη που ορίζονται με κλήρωση.
2. Από τα μέλη του ειδικού δικαστηρίου εξαιρείται κάθε φορά εκείνο που ανήκει στο σώμα ή τον κλάδο της δικαιοσύνης που για ενέργεια ή παράλειψη λειτουργιών του καλείται να αποφανθεί το δικαστήριο. Εφόσον πρόκειται για αγωγή κακοδικίας κατά μέλους του Συμβουλίου της Επικρατείας ή λειτουργών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων στο ειδικό αυτό δικαστήριο προεδρεύει ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου.
3. Δεν απαιτείται άδεια για να εγερθεί αγωγή κακοδικίας.

10. Δυνάμει του Άρθρου 22 § 2 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων, οι διάδικοι δικαιούνται να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματα από αποφάσεις ή σχετικά έγγραφα οποιασδήποτε άλλης διαδικασίας εκτός από τις ποινικές υποθέσεις. Οι τρίτοι μπορούν να λαμβάνουν αντίγραφο ή απόσπασμα μόνο εάν μπορούν να αποδείξουν ότι διαθέτουν έννομο συμφέρον, γεγονός το οποίο εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια του αρμόδιου δικαστή.

ΑΙΤΙΑΣΗ

11. Ο προσφεύγων κατήγγειλε επί τη βάση του Άρθρου 10 της Σύμβασης ότι η άρνηση της αρμόδιας αρχής να του παράσχει αντίγραφο της απόφασης υπ' αριθμό 1830/2013 του πολυμελούς πρωτοδικείου Αθηνών (πολιτικό τμήμα) με την αιτιολογία ότι δεν διέθετε έννομο συμφέρον, είχε παραβιάσει το δικαίωμά του στην λήψη πληροφοριών.

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

12. Ο προσφεύγων κατήγγειλε ότι οι αρχές τού είχαν αρνηθεί πρόσβαση σε πληροφορίες γενικού ενδιαφέροντος. Βασιζόταν επί του Άρθρου 10 της Σύμβασης, τα συναφή μέρη του οποίου είναι τα ακόλουθα:

‘1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν γνώμης ως και την ελευθερίαν λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών ή ιδεών, άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων. Το παρόν άρθρον δεν κωλύει τα Κράτη από του να υποβάλωσι τας επιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ή τηλεοράσεως εις κανονισμούς εκδόσεως αδειών λειτουργίας.

2. Η άσκησις των ελευθεριών τούτων, συνεπαγόμενων καθήκοντα και ευθύνας δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπόμενους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία διά την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή δημόσιαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας.’

A. Οι προτάσεις των διαδίκων

1. Οι προτάσεις της Κυβέρνησης

13. Κατά πρώτον, η Κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι ο προσφεύγων δεν είχε εξαντλήσει τα εθνικά βοηθήματα. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, μια αίτηση για αγωγή κακοδικίας κατά του δικαστή ο οποίος είχε αρνηθεί στον προσφεύγοντα την πρόσβαση στο σχετικό έγγραφο, αποτελούσε αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα, το οποίο θα μπορούσε να είχε χρησιμοποιηθεί στην παρούσα υπόθεση. Η Κυβέρνηση επισήμανε ότι ο προσφεύγων είχε καταθέσει αίτηση για αγωγή κακοδικίας κατά των αρμόδιων δικαστών στο Ειδικό Δικαστήριο. Εντούτοις, η αίτηση αυτή είχε απορριφθεί ως απαράδεκτη, λόγω του γεγονότος ότι ο αιτών δεν είχε εκπροσωπηθεί από δικηγόρο. Επί αυτής της βάσεως η Κυβέρνηση αιτήθηκε να απορριφθεί η αίτηση

λόγω της μη εξάντλησης των εθνικών ένδικων βοηθημάτων. Άλλως, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η αίτηση θα πρέπει να απορριφθεί ως πρόωρη λόγω του γεγονότος ότι είχε κατατεθεί πριν την παρέλευση της εξάμηνης προθεσμίας για την κατάθεση αίτησης για αγωγή κακοδικίας.

14. Αναφορικά με την ουσία της υπόθεσης, η Κυβέρνηση αρνήθηκε ότι υπήρξε παρέμβαση στα δικαιώματα του προσφεύγοντος, σύμφωνα με το Άρθρο 10 της Σύμβασης. Συγκεκριμένα, ισχυρίστηκε ότι ο προσφεύγων δεν διέθετε το δικαίωμα να λάβει αντίγραφο της απόφασης υπ' αριθμόν 1830/2013. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, η σκέψη του Δικαστηρίου στην απόφαση Társaság a Szabadságjogokért κατά Ουγγαρίας (αρ. 37374/05, § 27, 14 Απριλίου 2009) δεν εφαρμόζεται στην συγκεκριμένη υπόθεση, καθώς ο προσφεύγων δεν είχε αιτηθεί αντίγραφο της απόφασης με σκοπό να συνεισφέρει σε έναν ενημερωμένο δημόσιο διάλογο. Ο προσφεύγων δεν ήταν ούτε δημοσιογράφος, ούτε μέλος της κοινωνίας πολιτών και δε μπορούσε να χαρακτηριστεί ως κοινωνικός 'εποπτικός φορέας.' Ο προσφεύγων δεν μπορούσε να ισχυριστεί ότι είναι θύμα σε καμία περίπτωση, καθώς δεν υπήρχε κανένας συγκεκριμένος σύνδεσμος μεταξύ των πράξεων και παραλείψεων που είχαν οδηγήσει στην επικαλούμενη παραβίαση και τον προσφεύγοντα.

15. Ο προσφεύγων δεν είχε κανένα δικαίωμα να λάβει αντίγραφο της απόφασης σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο. Συγκεκριμένα, δυνάμει του Άρθρου 22 § 2 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων, μόνο τα μέρη με έννομο συμφέρον δικαιούνται να λαμβάνουν αντίγραφο απόφασης που λαμβάνεται από αστικό δικαστήριο καθώς οι υποθέσεις αυτές αφορούσαν ιδιωτικά ζητήματα μεταξύ ιδιωτών. Για παράδειγμα, έννομο συμφέρον θα μπορούσε να ανακύψει στην περίπτωση που πρόσωπο που επιθυμούσε να καταθέσει παρέμβαση τρίτου ή που θα δεσμευόταν από το δεδουλευμένο της απόφασης θα επιθυμούσε να λάβει αντίγραφο αυτής. Εντούτοις, ένα τέτοιο έννομο συμφέρον δεν θα μπορούσε να εξισωθεί με ένα συμφέρον στην πληροφόρηση για ζητήματα γενικού ενδιαφέροντος. Σε κάθε περίπτωση, η ύπαρξη ή μη έννομου συμφέροντος εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια του αρμόδιου

δικαστού. Στα πραγματικά περιστατικά της παρούσης υπόθεσης, το δικαίωμα του αιτούντος για πληροφόρηση είχε ικανοποιηθεί από το άρθρο το οποίο είχε διαβάσει στον ειδησεογραφικό ιστότοπο και την δυνατότητα αυτού να συμβουλευτεί την απόφαση στο δικαστήριο.

16. Η Κυβέρνηση έκανε έναν παραλληλισμό μεταξύ του δικαιώματος πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα όπως προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο και διευκρινίζεται από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Αν και οι συναφείς διατάξεις δεν ίσχυαν στα πραγματικά περιστατικά της παρούσης υπόθεσης που αφορούσαν το συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο για πρόσβαση στις δικαστικές αποφάσεις, η νομολογία του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου (του Συμβουλίου της Επικρατείας) εξακολουθούσε να υποδεικνύει σαφώς ότι το γενικό ενδιαφέρον του πολίτη στην τακτική άσκηση των καθηκόντων από μέρους των διοικητικών αρχών και της συμμόρφωσης αυτών στο δίκαιο δεν συνιστούσε έννομο συμφέρον. Ο καθορισμός της ύπαρξης έννομου συμφέροντος, απαιτούσε μια συγκεκριμένη προσωπική έννομη σχέση, η οποία ήταν συνδεδεμένη με το αίτημα ή το περιεχόμενο των διοικητικών δεδομένων στα αιτούμενα έγγραφα. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, η νομολογία αυτή εφαρμοζόταν κατά αναλογία στα πραγματικά περιστατικά της παρούσης υπόθεσης.

17. Επιπροσθέτως, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι ακόμα κι αν υφίστατο παρέμβαση στο δικαίωμα του αιτούντος για λήψη πληροφοριών, δεν συνέτρεχε παραβίαση του Άρθρου 10 της Σύμβασης. Προβλεπόταν από το νόμο, συγκεκριμένα από το Άρθρο 22 § 2 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων. Επιπλέον, είχε επιδιώξει τους νόμιμους στόχους της προστασίας της φήμης των τρίτων και των προσωπικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, ακόμα κι αν ο προσφεύγων είχε εγείρει το ερώτημα έννομου συμφέροντος, θα είχε σταθμιστεί έναντι των δικαιωμάτων των διαδίκων για την προστασία των προσωπικών τους δεδομένων σύμφωνα με τις διατάξεις του εγχώριου δικαίου υπ' αριθμό 2472/1997, που απαγορεύει την συλλογή και την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Επιπρόσθετα, η εγχώρια διάταξη επιδίωκε το νόμιμο σκοπό της ομαλούς λειτουργίας της δικαιοσύνης καθώς τα εγχώρια

δικαστήρια θα αντιμετώπιζαν εξαιρετικά μεγάλο αριθμό εμποδίων εάν ο καθένας πολίτης μπορούσε να ζητήσει σχετικά με οιαδήποτε απόφαση, χωρίς να επικαλείται ένα συγκεκριμένο έννομο συμφέρον ή σε ορισμένες περιπτώσεις χωρίς καν να εξειδικεύει ποια απόφαση τον / την ενδιέφερε.

18. Σχετικά με την αναγκαιότητα της παρέμβασης, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η λήψη υπ' όψιν του ρόλου του προσφεύγοντος και συγκεκριμένα του γεγονότος ότι δεν ήταν ούτε δημοσιογράφος, ούτε κάποιος που επιθυμούσε να συνεισφέρει σε μια ενημερωμένη δημόσια συζήτηση, ο περιορισμός που του επιβλήθηκε είχε υπάρξει αναγκαίος με σκοπό την διαφύλαξη των παραπάνω συμφερόντων. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι σύμφωνα με το νόμο υπ' αριθμό 2470/1997 για την προστασία προσωπικών δεδομένων υπήρχαν εξαιρέσεις σχετικά με τη συλλογή και με την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων στην περίπτωση που αφορούσαν δημόσια πρόσωπα ή ποιες εξαιρέσεις ήταν απαραίτητες για τους σκοπούς της δημοσιογραφίας. Καθώς ο προσφεύγων δεν υπαγόταν εντός του πεδίου εφαρμογής οιασδήποτε εξ αυτών των εξαιρέσεων, ο περιορισμός που του επιβλήθηκε, δηλαδή το ότι όφειλε να αποδείξει ότι διέθετε έννομο συμφέρον για τη λήψη αντιγράφου της απόφασης που εκδόθηκε στα πλαίσια διαδικασίας στην οποία δεν είχε υπάρξει διάδικος, ήταν εξίσου νόμιμη και αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία.

2. Ο προσφεύγων

19. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι μια αίτηση για αγωγή κακοδικίας δεν αποτελούσε αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα και δεν υπήρχε ούτε ένα παράδειγμα μιας τέτοιας αγωγής κακοδικίας η οποία να έχει γίνει δεκτή τα τελευταία τριάντα έτη. Είχε καταθέσει την αίτηση αναφορικά με το ένδικο βοήθημα αυτό, αλλά δεν είχε καμία ελπίδα ότι θα απέβαινε επιτυχής. Ακόμα κι αν η αίτησή του είχε γίνει δεκτή, το γεγονός αυτό δεν θα ικανοποιούσε το δικαίωμά του να του παρασχεθεί αντίγραφο της απόφασης την οποία είχε αιτηθεί. Ο προσφεύγων, επίσης ισχυρίστηκε, ότι η αίτησή

του δεν ήταν πρόωρη και δε θα μπορούσε ευλόγως να προσδοκά να περιμένει έξι μήνες για την κατάθεση της αίτησής του στο Δικαστήριο, καθώς τότε δεν θα μπορούσε να έχει συμμορφωθεί με την προθεσμία.

20. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι οι αρχές όφειλαν να του έχουν παράσχει αντίγραφο της εν λόγω απόφασης, χωρίς εκείνος να χρειάζεται να αποδείξει ότι διέθετε έννομο συμφέρον. Κατά την άποψη του προσφεύγοντος, η χορήγηση αντιγράφου εγχώριας απόφασης στον οιοδήποτε πολίτη που πραγματοποιούσε ένα παρόμοιο αίτημα, εξυπηρετούσε το νόμιμο σκοπό της προστασίας της φήμης των διαδικών, οι οποίοι θα επιθυμούσαν να καταστεί γνωστό ότι είχαν απαλλαγή σε ποινική υπόθεση, ή ότι είχαν εκνικήσει σε αστική υπόθεση.

21. Ο προσφεύγων, επίσης, αναφέρθηκε στο γενικό συμφέρον του δημοσίου, για την πληροφόρηση σχετικά με δικαστικές αποφάσεις, με σκοπό τον τρόπο με τον οποίο το εγχώριο δίκαιο ερμηνεύεται από τα δικαστήρια. Η πλήρης πρόσβαση στις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από τα εγχώρια δικαστήρια, θα προήγαγε τις γενικές αρχές της διαφάνειας και της υποχρέωσης λογοδοσίας και θα είχε αποτρεπτικό αποτέλεσμα για όσους επιθυμούσαν να παραβούν το νόμο. Επιπρόσθετα, ο δημόσιος έλεγχος των παραπάνω αποφάσεων, θα ενίσχυαν περαιτέρω την απονομή της δικαιοσύνης, λόγω του γεγονότος ότι οι δικαστές θα ήταν περισσότερο προσεκτικοί, εάν γνώριζαν ότι οι αποφάσεις τους ήταν ανοικτές στο κοινό. Κατά την άποψη του προσφεύγοντος, η άρνηση της πρόσβασης σε αποφάσεις, υπονόμει την ίδια την ουσία της δημοκρατίας. Ο προσφεύγων περαιτέρω ισχυρίστηκε ότι καθώς οι δικαστικές αποφάσεις εκδίδονταν δημοσία, η ευκαιρία λήψης αντιγράφου για τον καθένα θα έπρεπε να αποτελεί αντικείμενο εγγύησης, ώστε να καθίσταται δυνατή η δίκαιη και ίση πρόσβαση σε όλους τους πολίτες.

22. Ερειδόμενοι επί της απόφασης του Δικαστηρίου στην Steel και Morris κατά του Ηνωμένου Βασιλείου (αρ. 68416/01, § 89, ΕΔΔΑ 2005-II), ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι οι ιδιώτες θα μπορούσαν επίσης να συνεισφέρουν στην διάδοση των ιδεών επί ζητημάτων δημοσίου ενδιαφέροντος, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπ' όψιν την

δύναμη των κοινωνικών μέσων. Οι χρήστες των πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης αποτελούσαν de facto διαμορφωτές της κοινής γνώμης και η προστασία που παρέχεται στους δημοσιογράφους, ή τουλάχιστον ένα παρόμοιο τμήμα προστασίας, θα πρέπει να παρέχεται εξίσου και στους ιδιώτες.

23. Τέλος, ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι η διάταξη από μέρους του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων, επί της οποίας βασίστηκε η άρνηση προς αυτόν του δικαιώματος λήψης αντιγράφου της απόφασης, δεν εξυπηρετούσε τον οιοδήποτε νόμιμο σκοπό. Τα ονόματα των διαδίκων είχαν ήδη δημοσιευτεί σε ειδησεογραφικό ιστότοπο, ούτως ώστε δεν υφίστατο ανάγκη προστασίας της φήμης τους ή των προσωπικών τους δεδομένων. Επιπρόσθετα, η πρόβλεψη δεν ανταποκρινόταν σε οιαδήποτε πιεστική κοινωνική ανάγκη.

Β. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

24. Το Δικαστήριο σημειώνει εξ αρχής ότι θα πραγματευθεί μόνο την αιτίαση του προσφεύγοντος δυνάμει του Άρθρου 10, καθώς η αιτίαση δυνάμει του Άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης απορρίφθηκε στο επίπεδο της επικοινωνίας. Το Δικαστήριο πρέπει πλέον να εξετάσει εάν το Άρθρο 10 εφαρμόζεται στα πραγματικά περιστατικά της παρούσης υπόθεσης. Σχετικά με τα παραπάνω, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το Άρθρο 10 δεν απονέμει στον ιδιώτη δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες που κρατούνται από δημόσια αρχή, ούτε υποχρεώνει την κυβέρνηση να μεταδίδει τις παραπάνω πληροφορίες στον ιδιώτη. Εντούτοις, ένα τέτοιο δικαίωμα ή υποχρέωση ενδέχεται να προκύπτει, πρώτον στην περίπτωση που έχει επιβληθεί αποκάλυψη των πληροφοριών από δικαστική απόφαση, η οποία έχει νόμιμη ισχύ και δεύτερον, σε περιπτώσεις όπου η πρόσβαση στις πληροφορίες συμβάλλει στην άσκηση από μέρους του ιδιώτη του δικαιώματός του στην ελευθερία της έκφρασης, συγκεκριμένα “στην ελευθερία λήψης και μετάδοσης πληροφοριών” και όπου η άρνηση αυτού συνιστά

παραβίαση του παραπάνω δικαιώματος (βλέπε Magyar Helsinki Bizottság, ο.π. παραπάνω, § 156).

25. Το Δικαστήριο σημειώνει ευθύς εξαρχής ότι στην παρούσα υπόθεση δεν επιβλήθηκε αποκάλυψη των πληροφοριών με δικαστική απόφαση, η οποία είχε νόμιμη ισχύ. Συνεπώς, προκειμένου να καθοριστεί εάν είναι εφαρμοστέο το Άρθρο 10, το Δικαστήριο θα πρέπει να καθορίσει εάν η λήψη αντιγράφου της αιτούμενης απόφασης συνέβαλλε στην από μέρους του προσφεύγοντος άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης, συγκεκριμένα “της ελευθερίας λήψης και μετάδοσης πληροφοριών” και εάν η άρνησή της αυτή συνιστούσε παρέμβαση στο δικαίωμα αυτό. Πράττοντας αυτό, το Δικαστήριο θα καθοδηγηθεί από τις αρχές που τέθηκαν στην απόφαση Magyar Helsinki Bizottság (ο.π. παραπάνω, §§ 149-180) και θα εκτιμήσει την κατάσταση υπό το φως των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, λαμβάνοντας υπ’ όψιν τα εξής κριτήρια: (α) το σκοπό του αιτήματος πληροφόρησης, (β) τον χαρακτήρα των αιτούμενων πληροφοριών, (γ) τον ρόλο του προσφεύγοντος και (δ) εάν οι πληροφορίες αυτές ήταν πρόχειρες και διαθέσιμες.

26. Σχετικά με το πρώτο κριτήριο, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι προκειμένου να εφαρμόζεται το Άρθρο 10, οφείλει να προαπαιτείται ότι ο σκοπός του προσώπου ως προς την αίτηση πρόσβασης στις πληροφορίες που κρατούνται από δημόσια αρχή είναι να του δοθεί η δυνατότητα της άσκησης της ελευθερίας “λήψης και μετάδοσης πληροφοριών” σε άλλους. Επομένως, το Δικαστήριο έχει αποδώσει έμφαση για το εάν η συγκέντρωση των πληροφοριών συνιστούσε συναφές προπαρασκευαστικό βήμα στις δημοσιογραφικές δραστηριότητες ή σε άλλες δραστηριότητες που δημιουργούν ένα φόρουμ για τον διάλογο, ή αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο αυτού. Πρέπει να διαπιστώσουμε εάν οι πληροφορίες που επιδιώκονται ήταν στην πραγματικότητα αναγκαίες για την άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης (βλέπε Roșianu εναντίον Ρουμανίας, αρ. 27329/06, § 63, 24 Ιουνίου 2014). Για το Δικαστήριο, η απόκτηση πρόσβασης στις πληροφορίες θα θεωρούνταν αναγκαία αν η παρακράτηση αυτών θα εμποδίζε ή θα ζημίωνε την από μέρους του ατόμου άσκηση

του δικαιώματός του της ελευθερίας έκφρασης (βλέπε την απόφαση Társaság A Szabadságjogokért κατά Ουγγαρίας, αρ. 37374/05, § 28, 14 Απριλίου 2009), συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας “λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών”, κατά τρόπο συναφή με τα παραπάνω “καθήκοντα και ευθύνες” όπως μπορούν να προκύψουν από την παράγραφο 2 του Άρθρου 10 (βλέπε την απόφαση Magyar Helsinki Bizottság, όπως παραπάνω, §§ 158-159).

27. Στρεφόμενοι στα πραγματικά χαρακτηριστικά της προκείμενης υπόθεσης το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβητεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατόπιν δημόσιας συζήτησης, ότι εκφωνήθηκε δημόσια κι ότι ήταν προσβάσιμη στο κοινό στην γραμματεία το δικαστηρίου. Το αίτημά του αφορούσε απλώς την λήψη αντιγράφου της εν λόγω απόφασης και όχι την πρόσβαση στο κείμενο της απόφασης που δεν του είχε αρνηθεί. Ο προσφεύγων, που δεν ήταν κατά οιονδήποτε τρόπο προσωπικά ενδιαφερόμενος από την σχετική αντιμωλία μεταξύ του κου Σ., Μέλους του Κοινοβουλίου, και του κου Φ., γνωστού επιχειρηματία, στήριζε το αίτημά του σε ένα γενικό συμφέρον πληροφόρησης ισχυριζόμενος ότι όλες οι αποφάσεις θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στο κοινό, κι ότι αυτό θα προήγαγε τους θεμιτούς σκοπούς της διαφάνειας, λογοδοσίας και της χρηστής απονομής της δικαιοσύνης. Εντούτοις, ο προσφεύγων δεν επικαλέστηκε τον οιονδήποτε συγκεκριμένο λόγο γιατί ένα αντίγραφο της απόφασης ήταν αναγκαίο ώστε να του δώσει την δυνατότητα άσκησης της ελευθερίας του, λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών σε άλλους. Συγκεκριμένα, δεν πρότεινε το οιονδήποτε επιχείρημα, είτε ενώπιον των εγχώριων αρχών ή του δικαστηρίου, σχετικά με τον λόγο για τον οποίο η λήψη αντιγράφου της απόφασης συνέβαλλε στην άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης αυτού. Εν τη απουσία οιονδήποτε τέτοιων επιχειρημάτων, το Δικαστήριο αδυνατεί να αντιληφθεί τον λόγο για τον οποίο η ελευθερία έκφρασης του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας “λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών”, όπως προστατεύεται δυνάμει του Άρθρου 10

της Σύμβασης, δεν ικανοποιείται από την δυνατότητα να συμβουλευτεί το κείμενο της απόφασης αυτής στο ίδιο το δικαστήριο.

28. Σχετικά με το δεύτερο κριτήριο, αναφορικά με τη φύση της επιζητούμενης πληροφορίας, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι οι πληροφορίες, τα δεδομένα ή τα έγγραφα στα οποία επιδιώκεται πρόσβαση οφείλουν γενικά να εκπληρώνουν ένα κριτήριο δημοσίου ενδιαφέροντος ώστε να υποδεικνύουν μια ανάγκη για αποκάλυψη δυνάμει της Σύμβασης. Μια τέτοια ανάγκη μπορεί να υπάρχει όπου, μεταξύ άλλων, η αποκάλυψη παρέχει διαφάνεια για τον τρόπο διεξαγωγής των δημοσίων πραγμάτων και για ζητήματα ενδιαφέροντος της κοινωνίας συνολικά και κατά αυτόν τον τρόπο επιτρέπει τη συμμετοχή στη δημόσια διακυβέρνηση από το κοινό εν γένει. Εκείνο που ενδεχομένως αποτελεί αντικείμενο δημοσίου ενδιαφέροντος θα εξαρτάται από τα πραγματικά περιστατικά της κάθε υπόθεσης. Το δημόσιο ενδιαφέρον σχετίζεται με ζητήματα τα οποία θίγουν το κοινό σε τέτοια έκταση που ενδέχεται νομίμως να έχει ένα συμφέρον σε αυτά, το οποίο προσελκύει την προσοχή του, ή το οποίο το αφορούν σε σημαντικό βαθμό, ιδίως στο βαθμό που επηρεάζουν την ευημερία των πολιτών ή τη ζωή της κοινότητας. Αυτό επίσης ισχύει αναφορικά με ζητήματα τα οποία δύνανται να προξενήσουν αξιοσημείωτη αντιπαράθεση, τα οποία αφορούν ένα σημαντικό κοινωνικό ζήτημα, ή τα οποία ενέχουν ένα πρόβλημα για το οποίο το κοινό θα διέθετε ενδιαφέρον να πληροφορηθεί. Το δημόσιο ενδιαφέρον δεν μπορεί να περιοριστεί στη δίψα του κοινού για πληροφορίες για την ιδιωτική ζωή των άλλων, που προστατεύονται δυνάμει του Άρθρου 8 της Σύμβασης ή στην επιθυμία του κοινού για εντυπωσιασμό ή για ηδονοβλεψία. Με σκοπό να διασφαλίζεται το εάν μια δημοσίευση σχετίζεται με αντικείμενο γενικής σημασίας, είναι αναγκαίο να εκτιμηθεί ένα δημοσίευμα συνολικά, σε σχέση με το πλαίσιο στο οποίο εμφανίζεται (βλέπε Magyar Helsinki Bizottság, όπως παραπάνω, §§ 161-162).

29. Ως προς την σύνδεση αυτή, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων θέλησε να λάβει αντίγραφο της απόφασης που εκδόθηκε σε αντιδικία για 'ατομικά δικαιώματα' εντός του νοήματος του Άρθρου 6 της Σύμβασης. Δυνάμει του Άρθρου 6

§1 της Σύμβασης, οι εθνικές αποφάσεις θα πρέπει να εκφωνούνται δημόσια και θα πρέπει υπό κάποια μορφή να καθίστανται διαθέσιμες στο κοινό υπό το συμφέρον της χρηστής απονομής της δικαιοσύνης και της διαφάνειας (βλέπε, για ανακεφαλαίωση τις σχετικές αρχές, Fazliyski εναντίον Βουλγαρίας, αρ. 40908/05, § 64-66, 16 Απριλίου 2013). Συγκεκριμένα, ο δημόσιος χαρακτήρας της διαδικασίας ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων που αναφέρεται στο Άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης προστατεύει τους διαδίκους κατά της μυστικής απονομής της δικαιοσύνης χωρίς δημόσιο έλεγχο. Είναι επίσης ένα από τα μέσα με τα οποία η εμπιστοσύνη στα δικαστήρια, ανώτερα και κατώτερα, μπορεί να διατηρείται. Καθιστώντας την απονομή της δικαιοσύνης ορατή, η δημοσιότητα συνεισφέρει στην επίτευξη του σκοπού του Άρθρου 6 § 1, συγκεκριμένα της δίκαιης δίκης, η εγγύηση της οποίας αποτελεί μία από τις θεμελιώδεις αρχές από οποιασδήποτε δημοκρατικής κοινωνίας, εντός του νοήματος της Σύμβασης (βλέπε Pretto και λοιποί κατά Ιταλίας, 8 Δεκεμβρίου 1983, § 21, Σειρά Α αρ. 71, Axen κατά Γερμανίας, 8 Δεκεμβρίου 1983, § 25, Σειρά Α αρ. 72, και Fazliyski κατά Βουλγαρίας, όπως παραπάνω, § 64). Το Δικαστήριο σημειώνει, εντούτοις, ότι είναι διαφορετική η απαίτηση πως οι επιδιωκόμενες πληροφορίες θα πρέπει να εκπληρώνουν κάποιο κριτήριο δημοσίου ενδιαφέροντος προκειμένου να υποδεικνύεται μια ανάγκη για αποκάλυψη δυνάμει του Άρθρου 10 της Σύμβασης, καθώς αναφέρεται σε συγκεκριμένο αντικείμενο εγγράφου, στην περίπτωση μιας εγχώριας απόφασης (παράβαλε την απόφαση Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung κατά Αυστρίας, αρ. 39534/07, §§ 35-36 και 46, 28 Νοεμβρίου 2013).

30. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η αιτούμενη από τον αιτούντα απόφαση αναφερόταν σε διαφορά για συκοφαντική δυσφήμιση μεταξύ δύο ιδιωτών, δηλαδή επρόκειτο για αντιμωλία ιδιωτικών μερών. Ενώ ομολογουμένως και οι δύο διάδικοι οι οποίοι εμπλέκονταν στη διαδικασία ήταν δημοσίως γνωστοί, ο ένας καθώς ήταν μέλος του Κοινοβουλίου και ο άλλος καθώς ήταν πασίγνωστος επιχειρηματίας, το στοιχείο αυτό δεν είναι επαρκές για να δώσει τη δυνατότητα στο Δικαστήριο να συμπεράνει ότι η

φύση των επιδιωκόμενων πληροφοριών εκπλήρωνε το απαραίτητο κριτήριο δημοσίου συμφέροντος με σκοπό να υποδεικνύεται ανάγκη αποκάλυψης δυνάμει της Σύμβασης (βλέπε, γενικά, Couderc and Hachette Filipacchi Associés κατά Γαλλίας [GC], αρ. 40454/07, § 100, ΕΔΔΑ 2015 (αποσπάσματα)). Η προκείμενη υπόθεση, είναι λοιπόν διακριτή από την απόφαση Österreichische Vereinigung zur Erhaltung, Stärkung und Schaffung (όπως παρατίθεται παραπάνω), στην οποία η αιτούσα ένωση ζητούσε πρόσβαση σε πληροφορίες δημοσίου συμφέροντος, δηλαδή σε αποφάσεις που ενέκριναν ή αρνούσαν μεταβιβάσεις αγροτικών και δασικών γαιών, δυνάμει της εγχώριας νομοθεσίας, η οποία επιδίωκε τους σκοπούς της διατήρησης της γης για αγροτική και δασική χρήση, και απέφευγαν τον πολλαπλασιασμό των εξοχικών κατοικιών (οπ. παρ., §§ 35-36).

31. Μολονότι οι παραπάνω σκέψεις είναι επαρκείς ώστε το Δικαστήριο να συμπεράνει ότι το Άρθρο 10 δεν εφαρμόζεται στα πραγματικά περιστατικά της παρούσης υπόθεσης, το Δικαστήριο επιπροσθέτως σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν χρειαζόταν αντίγραφο της απόφασης για την άσκηση του επαγγέλματός του ή για τη συνεισφορά στο δημόσιο διάλογο. Ενώ το Άρθρο 10 εγγυάται την ελευθερία έκφρασης στον “οιονδήποτε”, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι σημαντικός παράγοντας είναι εάν το πρόσωπο το οποίο επιδιώκει την πρόσβαση στις επίδικες πληροφορίες το πράττει με σκοπό την πληροφόρηση του κοινού υπό την ιδιότητα του δημόσιου ‘εποπτικού φορέα’ (βλέπε Magyar Helsinki Bizottság, όπως παραπάνω, § 168). Ο προσφεύγων, εντούτοις, δεν επικαλέστηκε τον οιονδήποτε ειδικό ρόλο που θα μπορούσε ως προς την βελτίωση της πρόσβασης του κοινού στις ειδήσεις και την διευκόλυνση της διασποράς των πληροφοριών που εξομοιώνονται με εκείνες των δημοσίων “φορέων εποπτείας”, όσον αφορά την προστασία που παρέχεται από το Άρθρο 10. Ο σκοπός των δραστηριοτήτων του αιτούντος δεν μπορεί συνεπώς να υποστηριχθεί ότι υπήρξε ουσιώδες στοιχείο ενημερωμένου δημοσίου διαλόγου.

32. Προκύπτει από τις παραπάνω σκέψεις ότι η ανά χείρας υπόθεση είναι διακριτή από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στην υπόθεση Társaság and Magyar Helsinki

Bizottság (και οι δύο όπως παρατίθενται παραπάνω) στις οποίες το Άρθρο 10 ήταν εφαρμοστέο καθώς οι αιτούντες σε εκείνη την υπόθεση, ένα σωματείο και μια ΜΚΟ αντιστοίχως, επιθυμούσαν να ασκήσουν το δικαίωμα μετάδοσης πληροφοριών επί ζητήματος δημοσίου ενδιαφέροντος και είχαν επιδιώξει την πρόσβαση στις πληροφορίες με το σκοπό αυτό. Είναι επίσης διακριτό από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στην απόφαση Roșianu (όπως παρατίθεται παραπάνω), στην οποία ο προσφεύγων επιδίωξε να λάβει και να μεταδώσει πληροφορίες γενικού ενδιαφέροντος υπό την ιδιότητά αυτού ως δημοσιογράφου.

33. Υπό το φως των παραπάνω παραγόντων, το Δικαστήριο δεν θεωρεί αναγκαίο να αποφασίσει αναφορικά με το αν οι πληροφορίες που επιδιώκονται από τον αιτούντα ήταν πρόχειρες και διαθέσιμες. Συμπεραίνει ότι η λήψη αντιγράφων της απόφασης υπ. αριθμόν 1830/2013 του πολυμελούς πρωτοδικείου (πολιτικού τμήματος) Αθηνών, δεν συνέβαλε στην από μέρους του αιτούντος άσκηση της ελευθερίας έκφρασής αυτού. Το Άρθρο 10 δεν παρείχε το δικαίωμα στον αιτούντα, στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, λήψης αντιγράφου της αιτούμενης απόφασης, ούτε ενσωμάτωνε υποχρέωση της Κυβέρνησης να μεταδίδει τις παραπάνω πληροφορίες στον αιτούντα. Η προσφυγή συνεπώς οφείλει να απορριφθεί ως καθ' ύλην αντίθετη με τις διατάξεις της Σύμβασης δυνάμει του Άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

Για τους παραπάνω λόγους, το Δικαστήριο, ομοφώνως,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

Εκδόθηκε στην Αγγλική και κοινοποιήθηκε εγγράφως την 21^η Σεπτεμβρίου 2017.

Abel Campos

Γραμματέας

- Υπογραφή -

Kristina Pardalos

Πρόεδρος

- Υπογραφή -

Πιστή μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο στην αγγλική
Αθήνα, 29/10/2017, η μεταφράστρια Β. Κοσκινιώτου